

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2020-2021

30 JUNI 2021

Hoorzitting over de werking en doelstellingen van het Huis van het Nederlands

SAMENVATTEND VERSLAG

uitgebracht namens de Samenwerkingscommissie met de Vlaamse volksvertegenwoordigers gekozen in het Brussels hoofdstedelijk gewest en de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn van het Vlaams Parlement door mevrouw Els ROCHETTE (VGC) en de mevrouw Annabel TAVERNIER (Vlaams Parlement)

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

VGC: de heer Fouad Ahidar, voorzitter, mevrouw Els Rochette, mevrouw Carla Dejonghe, mevrouw Lotte Stoops, mevrouw Cieltje Van Achter, de heer Mathias Vanden Borre, de heer Arnaud Verstraete, mevrouw Khadija Zamouri,

Vlaams Parlement: mevrouw Els Ampe, voorzitter, de heer Stijn Bex, mevrouw Karin Brouwers, de heer Jan Laeremans, mevrouw Els Sterckx, mevrouw Annabel Tavernier, de heer Karl Vanlouwe

De Samenwerkingscommissie met de Vlaamse volksvertegenwoordigers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn van het Vlaams Parlement organiseerde op woensdag 30 juni een hoorzitting over de werking van het Huis van het Nederlands.

1. Toelichting van de heer Patrick Manghelinckx, algemeen directeur, en de heer Peter Joling, coördinator taalbeleid

De heer Patrick Manghelinckx startte in april 2020 bij het Huis van het Nederlands (hierna het Huis). Zijn 1ste opdracht bestond erin het beleidsplan te finaliseren en in te dienen bij de betreffende overheden.

Er zijn 3 werkingen binnen het Huis. Ze organiseren wel geen taallessen, daarvoor zijn er verschillende andere partners. Het Huis zorgt wel voor de organisatie en regie van de intake en oriëntering van mensen die Nederlandse les willen volgen. Dit is ook de grootste werking.

Daarnaast wil het Huis het Nederlands promoten en zorgen dat zoveel mogelijk mensen het Nederlands oefenen buiten de klaslokalen.

Ten derde, wordt er een taalbeleid georganiseerd in organisaties om op de werkvloer of andere vloeren het Nederlands te gebruiken.

De missie is dat het Huis de centrale actor wil zijn voor het Nederlands in het meertalige Brussel.

Het Huis wil Brusselaars die Nederlands leren, oefenen of gebruiken een aanbod bieden op maat van hun ambities en mogelijkheden. Hiervoor zoekt het Huis permanent naar nieuwe initiatieven en ontsluit op laagdrempelige wijze haar expertise.

Er moet constant gezocht worden hoe de oefenkansen kunnen worden gecreëerd en hoe de taallessen kunnen worden georganiseerd. Dit is een permanente uitdaging. Er wordt momenteel gewerkt met een geïntegreerde pedagogische aanpak. Daarnaast is er een kwaliteitsondersteuning van NT2 in het Brussels volwassenonderwijs.

De spreker vervolgt dat het beleidsplan op zich staat en dat er geen financiering aan gekoppeld is. Het beleidsplan vormde de basis voor de gesprekken met de overheden. Zo werd er een langetermijnovereenkomst afgesloten tussen Vlaanderen, de VGC en het Huis van het Nederlands. Deze overeenkomst regelt de beheersovereenkomst, benoemt de missie van het Huis, bepaalt een aantal procedures en modaliteiten en vertelt iets over hoe het Huis bestuurd wordt. De overeenkomst werd afgesloten tussen Vlaams minister Benjamin Dalle, Vlaams minister Bart Somers, collegelid Sven Gatz namens de VGC en het Huis van het Nederlands. De voorzitter van het Huis van het Nederlands vindt deze overeenkomst belangrijk, omdat ze het belang van samenwerking erkent om de werking van het Huis te verbeteren.

Vervolgens werden er 3 samenwerkingsovereenkomsten gesloten voor 5 jaar. Voor de VGC werd dat gekoppeld aan het Strategisch meerjarenplan 2021-2025, voor Vlaanderen aan de beleidsnota van de minister bevoegd voor Brussel en aan het decreet over inburgering. Deze 3 samenwerkingsovereenkomsten bepalen de strategische doelstellingen, de acties, de activiteiten en de output die het Huis de komende 5 jaar moet realiseren. Het is positief dat de

overeenkomsten voor een langere periode werden afgesloten, waardoor er meer continuïteit is. Binnen de meerjarenplannen zijn er nog jaaractieplannen, waarin kan bijgestuurd worden. Er wordt ook regelmatig overlegd met de administraties en de kabinetten.

Vervolgens wordt de financiering van het Huis van het Nederlands besproken. De Vlaamse overheid financiert voor ruim 2 miljoen euro uit het budget van Inburgering voor de intake, screening en oriëntering van mensen die Nederlands willen leren. De Vlaamse overheid Brussel geeft een vaste basissubsidie van 390.000 euro om de taalpromotie en oefenkansen te realiseren. Daarnaast krijgt het Huis ook een gebouw ter beschikking van de Vlaamse Gemeenschap, die ook een groot deel van de verbouwkosten op zich neemt. Het Huis krijgt ook nog inkomsten uit de verhuur van deze infrastructuur.

Ook de VGC subsidieert. Het grootste bedrag komt van Onderwijs en Vorming om ondersteuning te bieden aan leerkrachten, ouders en scholen. Welzijn, Gezondheid en Gezin financiert de ondersteuning van kinderdagverblijven en welzijnswerk. Communicatie financiert de ondersteuning van het taalbeleid van de Brusselse gemeenten. Cultuur, Jeugd en Sport subsidieert de ondersteuning van de sociaaleconomische sector, de zelforganisaties en etnisch-culturele minderheden.

Daarnaast zijn er ook nog projectsubsidies, investeringssubsidies en speelt het Huis in op overheidsopdrachten.

Aansluitend schetst de spreker de werking van het team Screening en Oriëntering. Tijdens de coronacrisis werkte het onthaal op afspraak. Voor corona was er een open permanentie, maar waren er soms ook lange wachtrijen. Tijdens de coronacrisis werden digitale intakegesprekken mogelijk gemaakt en werd een nieuw systeem ontwikkeld om via de website een afspraak te maken. De coronacrisis heeft gezorgd voor een digitale versnelling. Momenteel is er een combinatie van digitaal onthaal, werken op afspraak en de mogelijkheid voor spontane aanmeldingen. Er is immers een groep mensen die afhaakt als alles digitaal wordt.

Daarnaast zijn er ook groepsscreenings, bv. in samenwerking met de VDAB. Ten slotte, houdt het team Screening en Oriëntering zich ook bezig met de attestering.

In 2020 daalde het aantal bezoekers, vooral in maart, april en mei. Dat is uiteraard te wijten aan corona. Uiteindelijk bleef het Huis wel verderwerken en was er nog steeds een bereik van bijna 80 % ten opzichte van het vorige jaar. In 2021 zitten de cijfers weer op het niveau van 2019. De spreker besluit dat de coronaperiode niet erg veel effect heeft gehad op het aantal bezoekers, gesprekken, inschrijvingen en testen. Op langere termijn waren 2017 en 2018 topjaren, dankzij de campagne van Actiris om Nederlands te leren. De voorzitter van het Huis ziet nog een kleine groeiomgeving, maar merkt toch op dat er een zeker plafond bereikt is.

Het Huis van het Nederlands zoekt samen met de klant uit wat voor hem of haar het beste traject is om een NT2-cursus te volgen. Zij worden vooral doorgestuurd naar het volwassenenonderwijs. Er zijn veel minder inschrijvingen bij basiseducatie. Tijdens de coronacrisis daalde vooral die laatste groep. Het was duidelijk dat het kwetsbare publiek minder goed de weg vond naar het Huis. De helft van de mensen werd doorverwezen naar een verkort traject in het volwassenenonderwijs. Dat betekent volgens de spreker dat ze te maken hebben met een hooggeschoold publiek. De coronamaatregelen in het onderwijs deed veel mensen aarzelen om zich in te schrijven.

De heer Patrick Manghelinckx benadrukt dat het Huis van het Nederlands ook eigen oefenkansen aanbiedt, complementair aan het formeel leren. Al van bij het onthaal wordt het geïntegreerd leren opgenomen. Het Nederlandstalig netwerk in Brussel is primordiaal voor de werking van het Huis van het Nederlands, zoals de gemeenschapscentra, culturele instellingen of bibliotheken. Het Huis verzorgt de regie van oefenkansen in samenwerking met de partners en heeft ook een eigen aanbod. De coronacrisis heeft geleerd om ook digitale middelen op te nemen in het aanbod. Dat zal ook na corona worden verdergezet. Babelut, de conversatietafels van het Huis van het Nederlands, worden nu ook via *Skype* georganiseerd.

Vervolgens schetst de voorzitter van het Huis van het Nederlands de verschillende acties om Nederlands te leren. Er is Nederlands voor ouders om de communicatie tussen ouders en de school te verbeteren. Dat gebeurt met middelen van de VGC. Er is een goede samenwerking met het Onderwijscentrum Brussel. Daarnaast is er een Nederlandstalig netwerk van cultuurhuizen en jeugdwerkorganisaties waarin oefenkansen gecreëerd worden. Dan is er Babelut, de conversatietafels die wekelijks op 8 locaties georganiseerd worden en waar 8.000 deelnemers onder begeleiding van vrijwilligers ondersteuning krijgen. Babelut zorgt niet alleen voor een gelegenheid om Nederlands te leren en te oefenen, maar creëert ook samenwerking en verbinding tussen mensen met een verschillende achtergrond.

Tot slot, wordt Patati aangeboden. Dit is een online platform waarop Brusselaars anderstalige Brusselaars kunnen vinden om van taal te ruilen. Een anderstalige Brusselaar praat dan Nederlands, terwijl de Nederlandstalige Brusselaar de taal van de gesprekspartner spreekt. Op die manier zijn er 2 mensen die oefenen in de andere taal en elkaar de taal aanleren. Er zijn 3.200 deelnemers aan dit initiatief. Ook daarin vond een *boom* plaats en werden er veel meer profielen geactiveerd.

Het Huis van het Nederlands voert zeer actief promotie. Vaak gebeurt dit fysiek, maar online evenementen bieden eveneens een platform. Men gebruikt daarvoor sociale media of de website *nederlandsoefeneninbrussel.be*, die vorig jaar vernieuwd werd gelanceerd. Intussen heeft die website 50.000 bezoekers.

Aangezien men in een meertalige context werkt, is het belangrijk om focus te leggen en te onderzoeken hoe het Nederlands kan worden gepromoot. Het Huis van het Nederlands informeert en zoekt naar manieren om aan taalbeleving te doen. Mensen moeten zin hebben om Nederlands te spreken. Nederlands wordt zichtbaar gemaakt in de stad, want de taal biedt daar veel kansen.

De heer Peter Joling sluit aan met een toelichting over het taalbeleid van het Huis van het Nederlands. Het vertrekpunt is dat men gelooft dat Nederlands een belangrijke hefboom biedt aan de Brusselaar voor sociale en economische participatie. Het Huis van het Nederlands heeft enkele doelstellingen voor ogen, die aan de begeleide organisaties kenbaar worden gemaakt. Men wil samen met de begeleide organisaties werken aan de taalontwikkeling van het individu. Dit kan op de werkvloer, tijdens een opleiding of in de vrije tijd gebeuren. Daarnaast is het belangrijk dat de werkvloer of opleiding taaltoegankelijk wordt. Tot slot, wil men de organisatie versterken. Door aan taal te werken, creëert men een meer toegankelijke werkvloer, dienstverlening of opleiding. Dit versterkt eveneens de begeleide organisatie.

Om dit te verwezenlijken vertrekt men vanuit analyse en observatie. Vanuit die observatie worden, in samenspraak met de begeleide organisatie, een aantal acties bepaald. Op het einde van de begeleiding wordt er gewerkt aan overdracht naar de organisatie. Het Huis van het

Nederlands probeert steeds een duurzaam verhaal te schrijven met de organisatie die wordt begeleid.

Het Huis van Nederlands werkt rond leren, oefenen en een taalvriendelijke werkomgeving. Wat het leren betreft, bekijkt men hoe er binnen de context van het werk of een opleiding een goede manier kan worden gevonden om intensief taalles te geven. Leren gaat niet vanzelf, het vraagt een inspanning. Hoe kan dit worden ontwikkeld, zodat het compatibel is met het werk of een opleiding? Hoe kan dit op een geïntegreerde wijze gebeuren, zodat de begeleiding is afgestemd op de werkvloer en er een overdracht plaatsvindt?

Zoals men binnen Brussel oefenkansen opzet, probeert men dit ook binnen de werkcontext te verwezenlijken. Voorbeelden daarvan zijn de conversatietafels of het creëren van taalduo's. Workshops die normaal in de eigen taal worden gevolgd, kunnen worden omgevormd naar het Nederlands. Zo wordt sneller de stap gezet naar het volgen van workshops in het Nederlands.

Daarnaast werkt het Huis van het Nederlands aan het bekomen van een taalvriendelijke werkomgeving. Daarbij moeten steeds de Nederlandstalige medewerkers worden betrokken, zodat men hen tips kan geven over het gebruik van duidelijk en toegankelijk Nederlands. Zij worden zo een goede leerpartner voor niet-Nederlandstaligen. Het Huis werkt met anderstaligen aan spreekdurf, zodat zij niet te snel afhaken bij het gebruik van het Nederlands. Door te durven proberen, bereikt men leergroei.

Het is zeer belangrijk om via acties te proberen een positieve sfeer rond het Nederlands te creëren. Alles wat het Huis van het Nederlands doet, van bij de observatie tot aan de overdracht, gebeurt op een positieve en enthousiasmerende manier. Men gelooft daar meer in dan in een aanpak die is gestoeld op verplichte lessen of vormingen.

Waar gaat het Huis van het Nederlands concreet aan de slag rond taalbeleid? De sectoren waarin men werkt, zijn divers. De financiering kan verschillen per sector. Zo is er bv. een open aanbod voor Brusselse organisaties, diensten en bedrijven, dat via middelen van de VGC wordt verwezenlijkt. Dezelfde middelen worden ingezet bij beroepsgerichte opleidingen, kinderdagverblijven, sociaal-cultureel werk en welzijnsorganisaties. De details over die financiering werden toegelicht. In ziekenhuizen en rusthuizen vervult het Huis opdrachten met bicommunautaire middelen van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) of Iriscare. Men biedt begeleiding aan personeelsleden van de VGC, De Lijn, de dienst Diversiteit van de Vlaamse overheid en het Facilitair Bedrijf voor de Brusselse diensten. Die opdrachten vervult men op basis van contractfinanciering. Daarvoor worden dus geen subsidies toegekend, maar worden jaarlijks contracten afgesloten.

Voor de Brusselse organisaties, diensten en bedrijven heeft het Huis van het Nederlands een open aanbod. Men staat open voor organisaties die specifieke vragen hebben over taal, waarbij men hen kan begeleiden of adviseren. Gemiddeld begeleidt het Huis een 12-tal organisaties per jaar. Tijdens de coronacrisis zijn de meeste begeleidingen blijven doorlopen. Op dit moment worden 11 organisaties begeleid. Met de VGC werd afgesproken te trachten om continu 12 organisaties te begeleiden.

De spreker merkt dat er op jaarbasis ongeveer 90 adviesvragen komen. Dat kan gaan over het ontwikkelen van taallessen voor medewerkers, het vinden van goede oefenkansen of vragen over privé taalscholen. Men vraagt soms naar specifieke regels rond taal. Deze vragen zijn vrij divers. Soms betreft het eenmalige vragen die per email worden beantwoord, anders kunnen er

enkel gesprekken plaatsvinden. Sommige adviesvragen monden uit in een begeleidingstraject om een taalbeleid binnen de organisatie op te zetten.

Voor de toelichting van de activiteiten in kinderdagverblijven heeft de spreker de cijfers uit 2019 genomen. 2020 was een zeer moeilijk jaar om met de kinderdagverblijven te werken, aangezien de meeste werkvloeren voor bezoekers waren gesloten. Observatie en coaching waren daardoor vaak niet evident. In het najaar van 2021 heeft het Huis van het Nederlands dezelfde ambities als in 2019. Toen werden er 6 kinderdagverblijven begeleid. Enkele van die kinderdagverblijven waren redelijk grote organisaties, want er was sprake van 11 vestigingen in totaal. Het begeleiden van die kinderdagverblijven startte met observaties, zodat de taalsituatie op de werkvloer duidelijk werd. Vanuit die observaties werden taalacties geformuleerd, gericht op ondersteuning van de leidinggevenden en de medewerkers. Aan het einde van het traject werd een overdracht gedaan naar de leidinggevende. Zo weet die waar hij in de toekomst terecht kan met vragen rond het leren van Nederlands, voor welke zaken hij nog beroep kan doen op het Huis van het Nederlands en hoe medewerkers kunnen worden ingeschreven voor taallessen.

In 2019 werden 54 medewerkers in kinderdagverblijven getest om Nederlands te leren. 6 medewerkers werden gecoacht op vlak van taal. Dit doet het Huis van het Nederlands niet in alle sectoren, maar soms wel in de kinderdagverblijven. Die coaching is complementair aan lessen Nederlands voor de medewerkers. Zeker bij kinderdagverblijven is er een belangrijke samenwerking met de andere tak binnen het Huis van het Nederlands, die zich richt op Nederlands voor ouders. Men probeert steeds de link te leggen met de activiteiten van het Huis voor ouders. Zo merken de kinderdagverblijven dat medewerkers van het Huis met een geïntegreerd verhaal komen.

In de Brusselse ziekenhuizen worden de activiteiten van het Huis van het Nederlands gefinancierd met middelen van de GGC. Men krijgt een specifiek budget om de ziekenhuizen die een aanvraag indienden bij de GGC te ondersteunen. Een aantal ziekenhuizen krijgt een budget om een taalcoach aan te stellen. Het gaat in totaal over 4 taalcoaches. Het Huis ondersteunt die coaches om ervoor te zorgen dat ze met de juiste expertise en methodieken aan de slag gaan. Er is redelijk wat verloop bij de taalcoaches. Als er een nieuwe taalcoach start, moet die met de juiste expertise en het juiste materiaal aan de slag gaan. Elke ziekenhuisgroep heeft een eigen taalcoach. In totaal gaat het over 12 vestigingen. In 2019 heeft het Huis 84 ziekenhuismedewerkers getest op hun taalniveau. Gezien de schaal van de Brusselse ziekenhuizen is dat aantal eerder laag. Dat komt omdat meerdere ziekenhuizen samenwerken met een privé taalschool, die zelf het taalniveau test. Een privé taalschool deelt soms de groepen anders in dan wordt voorgeschreven door het Europese referentiekader. Het Huis van het Nederlands test enkel medewerkers die via het vrije aanbod van de CVO's taallessen volgen of waarvoor het ziekenhuis een specifieke module in samenwerking met het CVO heeft ontwikkeld.

In de rusthuizen werkte het Huis van het Nederlands vroeger met middelen van de GGC. Sinds 2021 veranderde dit en werkt men met een overheidsopdracht van Iriscare. Daarvoor werd een nieuw traject opgestart in intensieve samenwerking tussen Iriscare, CVO Brussel en het Huis van het Nederlands.

Samen met CVO Brussel is een lessenaanbod uitgewerkt, dat specifiek bedoeld is voor de rusthuizen. De lesgevers van het CVO worden gecoacht door het Huis, zodat zij weten waar zij moeten op letten, wat de behoeften zijn op de werkvloer en hoe het lesaanbod moet opgebouwd worden. Daar hebben intussen 31 rusthuizen op ingetekend. Vanaf september 2021 worden 8

van zulke modules aangeboden. Door de rusthuizen rechtstreeks aan te spreken, mikt het Huis op een verdubbeling.

Dit project is alleszins een mooi voorbeeld van hoe geïntegreerd leren binnen het taalbeleid ingepast wordt. De meeste lessen gaan klassikaal door, maar de rusthuismedewerker krijgt ook oefeningen mee voor de werkvloer. In de klas wordt hij getraind op situaties die op de werkvloer voorkomen: met een Nederlandse klant, aan het onthaal, met Nederlandstalige verpleegkundigen en artsen... Daarna moet hij dan oefenen in concrete situaties. De leerstof uit de les wordt zo toegepast in de praktijk op de werkvloer.

Vervolgens geeft de spreker ook een aantal ervaringen uit het verleden mee. Ten eerste, is gebleken dat losse acties weinig effect hebben. Als de lessen of oefenkansen op de werkvloer niet geïntegreerd zijn in een strategie of een visie, is de impact weinig duurzaam. Daarom grijpt het Huis nu altijd terug naar het kader dat in 2018 uitgetekend is: alle stappen rond intake, analyse, taalacties en overdracht worden dus steeds vertaald naar de concrete begeleiding.

Ten tweede, is gebleken dat de begeleiding van het proces heel belangrijk is. Elk taalbeleidsproject wordt daarom benaderd als een veranderingsproces. Dat kan alleen als er een voldoende draagvlak is, om bv. om te gaan met weerstand, of om snelle resultaten te boeken. Daarvoor worden de taaladviseurs van het Huis ingezet: die hebben niet alleen hun taalexpertise, maar ze zijn erin getraind om ook rekening te houden met veranderingsprocessen.

Ten derde, blijkt het noodzakelijk te zijn om een taalverantwoordelijke te hebben binnen een bepaalde organisatie, en dat is soms een struikelblok. Als buitenstaander kan het Huis niet alles realiseren voor de organisatie, er moet iemand zijn binnenin de organisatie om het hele verhaal mee te trekken.

Ten vierde, is er een instrument, een *tool* ontwikkeld om voor een bepaalde functie op een objectieve manier in te schalen welk taalniveau vereist is. Op basis van observaties wordt bepaald welk niveau voor een bepaalde functie (onthaalbediende, verpleegkundige...) vereist is op het vlak van spreken, schrijven, lezen... Zo'n taalprofiel is vooral handig als je mensen test en als je de behoeften vertaalt naar lessen en oefenkansen.

Het Huis van het Nederlands vindt het belangrijk dat er een transfer is naar de werkvloer, zodat je kan spreken van 'toegepast Nederlands': leren moet een toepassing vinden in concrete situaties.

Een valkuil is wel dat de taal op de werkvloer niet levend gehouden wordt via oefenkansen. Iemand met een Selor-attest vindt daarna bv. geen mogelijkheden meer om Nederlands te spreken op het werk. Het begrip oefenkansen moet wel breed ingevuld worden: van conversatietafels tot het stimuleren van de Nederlandstalige collega's om duidelijk Nederlands te spreken.

Voor de spreker is het cruciaal dat er rond taal een open sfeer gecreëerd wordt. Taalonderwijs moet niet vertrekken vanuit frustraties maar vanuit de realiteit in Brussel.

De heer Patrick Manghelinckx besluit met enkele uitdagingen voor de toekomst. Een struikelblok is soms de technologie en het juridische kader van de gegevensuitwisseling tussen verschillende softwaresystemen. Het systeem van het Huis, KBI Connect, wordt door alle agentschappen gebruikt, maar is nogal log. Het moet kunnen communiceren met de Da Vinci-

databank van Onderwijs, maar ook met Actiris. Zo zouden de CVO's een vrijstelling van vergoeding kunnen krijgen voor werkzoekende cursisten. Die uitwisseling verloopt echter moeilijk, technisch én juridisch. Actiris mag bv. geen data delen omdat er geen contract is tussen de RSZ-data en de KBI (Kruispuntbank Inburgering); de privacywetgeving speelt daar een grote rol in.

Ten tweede, verwacht het Huis dat er door Inburgering 2022 een toename zal zijn van het aantal inburgeraars, die ook kiezen voor een Nederlandstalig traject. Het is nog koffiedik kijken hoe groot die instroom zal zijn.

Een derde uitdaging is om een evenwicht te vinden tussen disseminatie en verdieping. Het Huis krijgt geregeld de vraag om een groter publiek te bereiken, daarom wordt het aanbod nu opgedeeld. Maar het is onmogelijk om met dezelfde middelen tegelijk een groter bereik te hebben en dezelfde verdiepende kwaliteit aan te bieden. Aan die spanning, of spreidstand, wordt nu gewerkt.

Met Actiris, Bruxelles Formation en de VDAB werkt het Huis aan de oprichting van het Talenpunt. Dat zal een belangrijke antenne worden, maar het hart van de werking blijft wel het Huis in de Philippe de Champagnestraat. Het Huis moet wel aanwezig zijn in het Talenpunt om de werkzoekenden te begeleiden naar een aanbod Nederlands.

Door de coronacrisis zijn er stappen gezet richting digitalisering, zowel in de dienstverlening als in de manier van werken. Die nieuwe mogelijkheden zullen geïmplementeerd worden, bv. in de intakes, testing en oefenkansen. Maar de mensen die minder gemakkelijk hun weg vinden via de digitale weg mogen niet vergeten worden, denk aan laagopgeleiden en laaggeletterden. De cijfers van het Centrum voor Basiseducatie (CBE) zijn op dat vlak een alarmsignaal.

Er is ook een onderzoek aan de gang naar de motivatie om Nederlands te leren: waarom schrijft iemand zich in, en waarom haakt iemand af? Er zijn momenteel nog geen resultaten, maar er zijn al wel ongeveer 3.000 mensen bevraagd. In 2022 zullen de resultaten via de Vlaamse ministers Benjamin Dalle en Bart Somers bekendgemaakt worden.

Ten slotte, benadrukt de spreker dat een extra aanbod oefenkansen in Brussel absoluut nodig is, naast het leren op school. In Vlaanderen is er een natuurlijke omgeving waar die kansen zich voordoen, in Brussel zijn er veel minder mogelijkheden om te praten en te oefenen.

Op het vlak van taalbeleid is er veel *goodwill*, ook bij de verschillende overheidsdiensten, maar vaak ontbreekt het aan mankracht, tijd en expertise.

Het Huis van het Nederlands wil blijven inzetten op een taalbeleidsaanbod binnen de Brusselse organisaties. Nu is de doelgroep nog voornamelijk overheidsinstellingen, maar op termijn wil de organisatie dat graag uitbreiden naar privé-instellingen. De *goodwill* is er al, nu is er nog behoefte aan ondersteuning.

Met de verschillende administraties moet worden bekeken hoe gegevens vlotter kunnen worden uitgewisseld tussen de verschillende ICT-systemen.

Voorzitter Els Ampe bedankt de heren Patrick Manghelinckx en Peter Joling voor hun uitgebreide uiteenzetting en geeft het woord aan de heer Frans De Keyser, voorzitter van het Huis van het Nederlands.

De heer Frans De Keyser vindt dat de uiteenzetting een goed beeld geeft van het aanbod van het Huis van het Nederlands, dat heel divers is en een grote impact heeft. De aanpak is heel direct en klantgericht, met beide voeten op de grond. De Brusselse aanpak werkt, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Hij geeft nog aan dat alle bijkomende opmerkingen zeker zullen worden bekeken.

2. Bespreking

De heer Fouad Ahidar (one.brussels-Vooruit) moest dringend een paar dagen naar het buitenland en kon daardoor de vergadering niet voorzitten, maar hij bedankt mevrouw Els Ampe omdat zij het voorzitterschap wilde overnemen. Hij dankt de Administratie van de VGC en de medewerkers van het Huis van het Nederlands voor hun boeiende uiteenzetting. Helemaal interessant zal het zijn als de raadsleden binnenkort een echt bezoek aan het Huis van het Nederlands kunnen brengen.

Allereerst vraagt hij zich af of het om Nederlands- of Franstalige kinderdagverblijven gaat waar extra cursussen Nederlands worden gegeven en of dat aanbod samenhangt met de erkenning van die organisaties.

Daarnaast mist hij extra tips voor anderstalige ouders om het Nederlands te kunnen blijven oefenen, ook buiten de school(m)uren. Veel van hen komen niet op een andere manier met de taal in contact.

Zijn laatste vraag zag de spreker beantwoord: die ging over de onderzoeken die lopen naar waar de oud-cursisten terecht komen, hoe ze het Nederlands gebruiken, hoe het staat met hun taalniveau, of de cursus nuttig is geweest en wat er eventueel beter kan.

Tot slot, excuseert de heer Fouad Ahidar zich voor zijn slechte verbinding.

Ook **de heer Arnaud Verstraete (Groen)** dankt de sprekers voor de interessante uiteenzetting. Groen is fan van het Huis van het Nederlands. Het is heel belangrijk om Brusselse instellingen te helpen hun kennis en kunde van het Nederlands te versterken. Op dat vlak is er nog heel wat werk aan de winkel. Hij vraagt zich af hoe de doeltreffendheid van de werking wordt geëvalueerd. Hij verwijst naar de heer Peter Joling, die op het einde van zijn betoog zei dat bedrijven taalprofielen zouden moeten opstellen waarin ze aangeven wat ze van hun personeel verwachten. Hoe schat het Huis van het Nederlands dat in? In hoeverre kunnen deelnemende Brusselse bedrijven duidelijk maken welk niveau ze willen dat hun medewerkers behalen? Behalen ze dat niveau ook echt na de begeleiding van het Huis van het Nederlands? Met andere woorden, hoe worden de effectiviteit en performantie van de organisatie gemeten? Wordt het taalniveau daadwerkelijk opgekrikt? Kan dat geobjectiveerd worden? Tegelijkertijd beseft hij dat zoiets niet in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van het Huis van het Nederlands is: de medewerkers kunnen een en ander faciliteren en aanbieden, maar ze kunnen niet in andermans plaats leren.

Bij het overzicht van de belangrijkste inzichten van de afgelopen jaren kwam ook het belang ter sprake van een open sfeer rond taal. Uit eigen ervaring weet de spreker dat veel Franstalige collega's een moeilijke verhouding met het Nederlands hebben en schaamte voelen om de taal te spreken. Op dat vlak missen ze zelfvertrouwen: ze zouden het graag kunnen, maar hebben er

weinig vertrouwen in dat de taallessen ooit het verhoopte resultaat zullen opleveren. Een open sfeer om Nederlands te leren, is geenszins vanzelfsprekend. Hoe zorg je voor een werkomgeving waarin medewerkers complexloos Nederlands durven te oefenen? Dat is een grote uitdaging. Nederlandstaligen schakelen al te snel over op het Frans of een andere taal en ontnemen anderstaligen op die manier oefenkansen. De heer Arnaud Verstraete pleit op dat punt zelf schuldig.

Tot slot, vraagt hij zich af of ook privébedrijven en particulieren bij het Huis van het Nederlands terecht kunnen. Hoeveel zou het ngo's, bedrijven of particulieren kosten om begeleid te worden door het Huis van het Nederlands? Met die vraag wil hij kunnen inschatten in welke mate de kostprijs eventueel een rem zet op Nederlands leren in Brussel. Kunnen er (veel) meer mensen doorgestuurd worden naar het Huis van het Nederlands, of moet er aan andere mechanismen worden gedacht?

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA) schetst de evolutie die Brussel de afgelopen 20 jaar heeft doorgemaakt. De grote diversiteit brengt gigantische uitdagingen met zich mee, en een van de centrale uitdagingen daarin draait om taal. Taal vormt de basis van een gemeenschap, van een samenleving; taal vormt ook de basis van waaruit mensen zich kunnen ontwikkelen, werk kunnen vinden en kansen krijgen. Dankzij taal kan een gedeelde samenleving worden gecreëerd. Het is uitstekend dat het Huis van het Nederlands die rol wil vervullen in Brussel.

De reguliere werking werd het afgelopen jaar flink verstoord door corona, maar toch kan het Huis van het Nederlands fraaie cijfers voorleggen: 80 % van een normaal werkjaar is lang niet slecht. De spreker wil weten wat de doelstellingen en groeiperspectieven voor de komende jaren zijn. Hoeveel mensen wil de organisatie de komende 5 jaar bereiken, en volgens welk groeppad?

Worden de 15.000 tot 18.000 cursisten die het Huis van het Nederlands elk jaar begeleidt, verder opgevolgd? Bestaat er een natraject? Wordt nagegaan hoeveel van de begeleidingstrajecten succesvol worden afgerond? Welke nieuwe kansen ontstaan er voor oud-cursisten Nederlands? Hoe tevreden zijn zij met het aanbod? Heeft het hun geholpen om bv. werk te vinden of persoonlijke doelstellingen te verwezenlijken? De spreker vraagt zich ook af of er voor hen een rol is weggelegd als ambassadeur, om het Huis van het Nederlands ruimer bekend te maken.

Verder gaat hij ook in op 2 van de uitdagingen en knelpunten die de medewerkers van het Huis van het Nederlands zelf formuleerden. Het 1ste betreft het juridische probleem inzake gegevensuitwisseling en databanken. Het wordt wellicht wat technisch, maar kan niet een en ander worden uitgeklaard via samenwerkingsovereenkomsten? Het VGC-raadslid raadt aan om dat aan te kaarten bij de bevoegde ministers of overheden, zodat de informatie vlot kan doorstromen.

Het 2de punt betreft de inburgering. Het is nog lang niet zeker of er vanaf volgend jaar een verplichte inburgering in Brussel komt. Er bereiken de spreker immers ongunstige signalen over de engagementen die op dat vlak worden genomen.

Vervolgens wordt ingegaan op de naamsbekendheid van het Huis van het Nederlands. Bij Nederlandstalige en Vlaamse instellingen in Brussel zit het op dat vlak zeker snor: het Huis van het Nederlands is uitgegroeid tot een echt huis van vertrouwen, met solide partnerschappen. Maar heeft het Huis van het Nederlands ook bij de Franstalige instellingen een ingang kunnen vinden om de naamsbekendheid te vergroten? Is het netwerk ook bij de Brusselse gemeenten, ocmw's en andere lokale overheden stevig genoeg, of zijn er daar nog barrières? De

samenwerking met de gemeenten kan nog veel beter. Het is geen verwijt in de richting van het Huis van het Nederlands, maar eerder in de richting van de Brusselse gemeenten. Het kersverse taalrapport van de Brusselse vice-gouverneur toont opnieuw de dramatische situatie aan waarbij de taalwet niet wordt nageleefd bij de benoemingen van statutair en contractueel personeel bij de Brusselse gemeenten en ocmw's. Het Huis van het Nederlands kan dat uiteraard niet zelf opdringen. Het is echter wel hoog tijd dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering hier werk van maakt en dat de gemeenten een plan van aanpak opstellen om er paal en perk aan te stellen.

Besluiten doet het commissielid door de heren Frans De Keyser en Patrick Manghelinckx te bedanken voor hun antwoorden en voor hun blijvende inzet voor het Nederlands in Brussel.

Mevrouw Annabel Tavernier, (N-VA, Vlaams parlements lid) is blij dat deze hoorzitting gehouden wordt, want haar partij hecht veel belang aan de werking en de plaats van het Huis van het Nederlands in het Brusselse stadslandschap. Als Vlaams parlements lid volgt ze dit ook op. Uit de website en de jaarrapporten van het Huis van het Nederlands blijkt het indrukwekkend gamma van ondersteuning en dienstverlening aan bedrijven en organisaties. Nederlands is niet louter een taal, maar wordt met een open blik op allerlei manieren bij de mensen gebracht. Op die manier werkt het Huis van het Nederlands mee aan een grotere kennis en gebruik van het Nederlands in Brussel en aan een doorleefde tweetaligheid.

Het Huis van het Nederlands heeft verschillende functies en neemt diverse taken op, maar de onthaalfunctie is de belangrijkste. Vaak is het Huis van het Nederlands het 1ste contactpunt voor wie iets wil doen met het Nederlands. Uit de bezoekerscijfers blijkt ook dat er goed werk wordt geleverd om zoveel mogelijk mensen naar een geschikte taalopleiding te begeleiden. De organisatie wordt zo het referentiepunt voor het leren van Nederlands in Brussel. Dankzij een snelle digitale omschakeling en een vlotte heropening van de fysieke deuren werd er ook in geslaagd om tijdens de coronapandemie de werking te handhaven.

De ambitie moet uiteraard zijn om steeds meer mensen te bereiken. Brussel, een stad met een miljoen inwoners waarvan maar weinig de kennis van het Nederlands machtig zijn, biedt alvast een groot potentieel aan bezoekers. Welke bijkomende initiatieven zijn er nog mogelijk? Wat zijn de streefcijfers voor het aantal unieke bezoekers en inschrijvingen voor NT2-trajecten?

Naast de onthaalfunctie zijn de taaltesten om toegang te krijgen tot de voorrangregels voor onderwijs en kinderopvang een belangrijk aspect van de dienstverlening. Die taaltesten zijn geen middel tot uitsluiting, maar een beloningsinstrument voor de mensen die zich tot de Vlaamse Gemeenschap wenden. Het is daarbij belangrijk dat effectief gepeild wordt naar het decretaal vastgelegde taalniveau. Het Vlaams parlements lid maakt zich daar zorgen over. Het vereiste taalniveau om voorrang te krijgen bij onderwijs is vastgelegd op niveau B2 van het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK). Op basis van de beschrijving van de taaltest op de website van het Huis van het Nederlands stelt de spreker echter vast dat de taaltest zeer fragmentarisch is en slechts 2 van de 5 vereiste vaardigheden test. De taaltest bestaat immers alleen uit mondelingen proeven. De schrijf-, lees- en luistervaardigheden worden volledig buiten beschouwing gelaten. Hoe kan de beoordeling over de kennis van het Nederlands dan gebeuren? Wat denken de sprekers hierover?

Voorts stelt de spreker vast dat de slaagcijfers voor de taaltest voor de kinderopvang opmerkelijk hoger liggen: 90 % tegenover 70 % bij de testen voor onderwijs. Wat is hiervoor de verklaring?

De slaagcijfers voor cursisten NT2 van het Huis van het Nederlands zijn problematisch: slechts 48,6 % slaagde in 2020 voor een module, 15,5 % slaagt niet en maar liefst 34,5 % valt onderweg uit. Het is dus blijkbaar moeilijk om cursisten gemotiveerd te houden. Daarom is het ook uitkijken naar de resultaten van het taalleedersonderzoek dat peilt naar de motivatie en de verwachtingen van volwassen Brusselaars die Nederlands willen leren. Worden in afwachting van het onderzoek nu al acties ondernomen om de slaagcijfers op te krikken?

Daarnaast is er het aanbod voor openbare dienstverlening, verenigingen en organisaties, zoals voor het Franstalig onderwijs, de Brusselse openbare diensten en de samenwerking met de woonzorgcentra van de VGC. Het parlementslid betreurt dat dit aanbod nodig is. In het Franstalig onderwijs wordt het Nederlandstalig onderwijs allerminst naar waarde geschat. Dat ontnemt jonge Ketten kansen op de arbeidsmarkt.

Er bestaan op het vlak van de naleving van de taalwetgeving ook geen slechtere leerlingen dan de Brusselse gemeenten en ocmw's. Slechts een handvol gemeenten gaat in op het aanbod om de tweetaligheid van het personeel te verbeteren. Hoe loopt de samenwerking met de Brusselse gemeenten? Welke lokale besturen aanvaarden de Vlaamse hulp en welke niet? Het Huis van het Nederlands werkt ondertussen aan een meer divers aanbod voor de Brusselse gemeenten om de stap naar een samenwerking te vergemakkelijken. Kan dit worden toegelicht? Voor de Brusselse gemeenten werd in 2019 ook de Maand van het Nederlands georganiseerd, waarbij de medewerkers van gemeenten via een divers activiteitsaanbod een hele maand werden gestimuleerd om Nederlands te leren en te durven spreken. Zal dit initiatief herhaald worden?

De N-VA-fractie draagt de kennis van het Nederlands en dus ook het Huis van het Nederlands een warm hart toe.

VGC-raadslid Els Rochette (one.brussels-Vooruit) wijst erop dat het Huis van het Nederlands al goed gekend was bij nieuwkomers toen ze zelf nog bij Globe Aroma werkte. Veel nieuwkomers lopen ook trots rond met een *totebag* van het Huis van het Nederlands om te tonen dat ze Nederlands aan het leren zijn. Het maatwerk is een sterke troef: overdag, 's avonds, analfabeet of laaggeschoold, er werd een oplossing gezocht om op een goede manier de taal te leren. Het is ook bewonderenswaardig en succesvol om zich niet te beperken tot het aanleren van het Nederlands, maar om ook mee te helpen zoeken naar vrijwilligerswerk in het Nederlands.

Voorts feliciteert de spreker het Huis van het Nederlands voor de flexibiliteit die in het voorbije coronajaar aan de dag werd gelegd en voor de hoge bereikcijfers. Het is ook goed dat er zowel online als fysiek wordt gewerkt. De aandacht voor de meest kwetsbaren wordt enorm gewaardeerd, want zij vielen het voorbije jaar als eerste uit. Het is een uitdaging om de kwantiteit van het aanbod uit te breiden en tegelijk de kwaliteit te bewaren.

Wat houdt de samenwerkingsovereenkomsten van 5 jaar precies in? Zijn die wederkerig? Wordt er een beroep gedaan op de expertise van het Huis van het Nederlands wanneer een decreet wordt aangepast of uitgewerkt?

Er was ook een klein budget beschikbaar binnen Communicatie, waarbij naar de gemeenten toe werd gewerkt. Er is heel veel *goodwill*. De spreker heeft op het terrein ook al opgevangen dat er veel gemeenten klaarstaan voor een intensieve begeleiding of samenwerking met het Huis. Anderhalf jaar geleden heeft zij de voorgangers bezocht en vernam zij dat de gemeenten vragende partij zijn, maar dat met het huidige budget niet aan alle vragen tegemoet kan worden

gekomen. Is dat nog altijd het geval? Dat zou natuurlijk jammer zijn, want bij de gemeenten en de ocmw's is er veel ruimte voor verbetering. Het probleem van de gemeenten en de ocmw's is gekend. Zodra mensen tweetalig worden, vertrekken ze liever naar de Rand, omdat ze daar meer verdienen. Dat probleem kan het Huis van het Nederlands natuurlijk niet oplossen. Wat is het aanbod aan gemeenten?

Het nieuwe traject met Iriscare en CVO is veelbelovend, want de rusthuizen zijn een serieus knelpunt op het vlak van Nederlands. De spreker is benieuwd naar het resultaat van de trajecten die het Huis met 31 rusthuizen opzet. Die samenwerking is heel positief.

Het is jammer en tekenend dat de datasystemen, de uitwisseling een van de grootste obstakels is. Het is echt jammer dat sommige doorverwijzingen of begeleidingen daardoor vertraging oplopen. Er moet waarschijnlijk veel energie in worden gestoken, die beter aan de mensen kan worden besteed. Zijn er contacten met de gewestelijke dienst voor digitalisering? In deze legislatuur zet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op dat vlak immers veel stappen. Dan lijkt een samenwerking wel een te overwegen idee. Actiris is sowieso ook mee betrokken.

De heer Stijn Bex (Groen, Vlaams parlementslid) vindt het jammer dat deze vergadering niet fysiek heeft kunnen plaatsvinden in het Huis van het Nederlands. Dat had zeer verrijkend kunnen zijn. Hopelijk gebeurt dat toch nog of misschien moeten de parlementsliden daar eens binnenspringen om kennis te maken zodra dat opnieuw enigszins kan. Voor Groen speelt het Huis van het Nederlands een belangrijke rol in Brussel, zowel voor de inburgering als in het licht van de specifieke taalsituatie in Brussel. Het is ook belangrijk te benadrukken dat zowel de Vlaamse overheid als de VGC dat belang inzien en valoriseren.

Zijn 1ste vraag betreft de onthaalfunctie. Zou het Huis van het Nederlands nog laagdrempeliger kunnen werken wanneer het geografisch meer gespreid aanwezig zou zijn in Brussel met de mogelijkheid om fysiek binnen te stappen? Zijn er voldoende taaltrajecten, cursussen en lessen waarnaar kan worden doorverwezen? Of ervaren de gastsprekers op sommige gebieden een manco? Het feit is dat er niet genoeg lessen of mogelijkheden zijn om effectief Nederlands te leren. Hoe kan die situatie verbeteren?

Een 2de punt is de tweetalige dienstverlening. Dat is natuurlijk ontzettend belangrijk. De grootste pijnpunten werden al genoemd: de lokale besturen, de ocmw's maar ook de ziekenhuizen en de medische sector, de zorg. Zoals mevrouw Els Rochette al zei, is er een *goodwill* merkbaar. Zowel ziekenhuizen als lokale besturen zijn bereid om op het aanbod in te gaan. Zijn er mogelijkheden om dat verder uit te bouwen? Moet hierop worden ingezet? Kan er worden ingegaan op alle bereidheid die er is bij ziekenhuizen en lokale besturen om dergelijke trajecten op te starten of moet de overheid daarvoor in meer budgetten voorzien?

De spreker heeft een zeer specifieke vraag, die wat ingegeven is door een eigen ervaring. Een minderjarige asielzoeker die hij zelf heeft begeleid als voogd, heeft inderdaad vrij goed Nederlands geleerd. Hij schrijft zich dan in in een gemeente en die inschrijving gebeurt in het Frans. Vervolgens krijgt hij alle administratie, alle brieven van de overheid in het Frans, tenzij hij zelf het initiatief neemt om dat te veranderen. Hij vindt daar zijn weg niet in. Kan het Huis van het Nederlands hierin een rol spelen om cursisten aan te moedigen zich in te schrijven in het Nederlands of hun inschrijving eventueel te laten veranderen, zodat de overheid met hen in het Nederlands communiceert? Dat lijkt het Vlaams parlementslid toch bijzonder belangrijk.

Tot slot, vond hij de opmerking van de heer Mathias Vanden Borre zeer interessant: in welke mate kunnen mensen die via het Huis van het Nederlands met het Nederlands in aanraking zijn gekomen, een natraject worden aangeboden? Kunnen ze worden opgevolgd? Misschien biedt de digitalisering kansen, zoals een app die mensen vrijwillig op hun telefoon installeren.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA, Vlaams parlementslid) wil zijn dank uitspreken voor het vele goede werk dat wordt geleverd om heel wat nieuwkomers te helpen de weg naar de vele Nederlandstalige initiatieven in Brussel te vinden, wat zeker niet gemakkelijk is. Ook voor het vele werk dat in ziekenhuizen en bij Brusselse zorgorganisaties, bedrijven en diensten wordt verricht.

Hij wil natuurlijk toch nog even onder de aandacht brengen waar het pijnpunt zich volgens N-VA bevindt. Brussel is een tweetalige stad. Dit jaar bestaat de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken 55 jaar. Hij dateert van 18 juli 1966. In de Brusselse realiteit zoeken veel nieuwkomers de weg naar participatie in de samenleving. Lokale besturen blijven evenwel de eentaligheid of de Franstaligheid van de stad promoten. Ze blijven benadrukken dat Brussel een Franstalige stad is waarin andere talen aanwezig zijn of worden gedoogd. Daarbij wordt het Nederlands gedegradeerd tot een veelheid in die smeltkroes van de vele talen die er worden gesproken. We stellen dan vast dat nieuwkomers, telkens wanneer zij wel die inspanningen leveren, op een muur botsen.

De heer Stijn Bex heeft al aangehaald dat de overheid je bij de aanvraag van een bepaald document bijna dwingt om toch de Franse taal te gebruiken. Recent was er het voorbeeld van mensen die klacht wensten neer te leggen bij de politie. Men wordt bijna gedwongen om die klacht in het Frans neer te leggen. De lokale en gewestelijke overheid dwingt je voortdurend om in een tweetalige stad toch voor het Frans te opteren. Zelfs als lokale bestuurder, namelijk gemeenteraadslid, wordt het parlementslid geconfronteerd met 6 van de 7 schepenen die op lokaal niveau ook maar 1 woord Nederlands spreken in de gemeenteraad. Hij wordt geconfronteerd met burgers die hem contacteren en hem vertellen dat wanneer ze een email sturen naar een lokale bestuurder, de burgemeester of de schepenen hen niet antwoordt of hen vertelt dat hij niet heeft geantwoord, omdat ze hem in het Nederlands hadden gecontacteerd. Het gaat om lokale besturen, onthaalfuncties en ambtenaren die het Nederlands niet willen of niet kunnen gebruiken. Dan hoort de spreker vandaag dat er *goodwill* is. Die *goodwill* zal er zeker bij velen zijn, maar er is nog altijd onkunde en bij velen ook onwil om Nederlands te gebruiken en te promoten. Er bestaan bepaalde taalbeleidsplannen voor gemeenten. Het is op zich een beetje merkwaardig dat de Vlaamse overheid en de VGC een aanbod moeten doen. Men verwacht dat de lokale besturen zelf die inspanning zouden doen, maar een Nederlandstalig aanbod moet blijkbaar door een andere overheid worden aangebracht.

Op welke manier kan het Huis van het Nederlands ten aanzien van de lokale besturen, ambtenaren, uitvoerende bestuurders bij het ocmw, de politie... op dat lokale niveau een aanbod doen waarbij die lokale besturen daadwerkelijk instappen in dat plan of waarbij het Huis hen ervan kan overtuigen dat het noodzakelijk is voor zowel nieuwkomers als alle inwoners van Brussel dat het Nederlands een volwaardige en geen ondergeschikte plaats heeft in Brussel? Al te vaak heeft de heer Karl Vanlouwe de indruk dat het Nederlands in Brussel een faciliteit is zoals dat het geval is in faciliteitengemeenten. Er is geen echte doorleefde tweetaligheid in onze stad.

De heer Patrick Manghelinckx zegt dat er enkele keren gevraagd is naar metingen, effecten enzovoort. Hij had dat moeten opnemen als een uitdaging voor het Huis zelf. In het plan staat

dat het Huis werk wilt maken van effectmeetsystemen en een meetbeleid. Er is op dit ogenblik al een zeer duidelijk meetbeleid, want alles wordt geregistreerd voor mensen die zich inschrijven.

Er wordt gewerkt met het gevalideerde registratiesysteem Kruispuntbank Inburgering (KBI Connect), dat in alle agentschappen in Vlaanderen wordt gebruikt, maar redelijk statistisch en wiskundig is.

Elke werking probeert af en toe wat output in kaart te brengen. Er zijn dus cijfers over de gelopen trajecten en hoeveel mensen daaraan hebben deelgenomen, maar waar het Huis van het Nederlands naartoe wil, is een beleid dat ook de effecten registreert en meet, onder meer op de tevredenheid. Dat staat op de planning voor de komende maanden. Er kan nu dus nog niet veel worden gezegd over de effecten. Er is een vermoeden en er zijn een aantal effecten merkbaar, maar men is nog niet zo ver dat die kunnen worden geanalyseerd, benoemd en onderbouwd. Dat is een uitdaging die in het plan werd opgenomen als een transversale doelstelling voor alle werkingen.

Er is vaak gevraagd naar het taalbeleid binnen de Brusselse overheidsdiensten en gemeentebesturen. Er is heel veel goede wil, maar tegelijkertijd kan niet worden ontkend dat het gebruik van het Nederlands binnen de besturen onvoldoende is, zeker op het lokale niveau. Dat blijkt ook duidelijk uit de cijfers. De betrachting is om de besturen te overtuigen dat Nederlands belangrijk is voor hun werknemers en hun bevolking, om samen met hen te bekijken welke stappen zij binnen hun bestuur kunnen zetten en om een aanbod op maat te creëren.

Er wordt geprobeerd dat vooral vanuit een utilitaire invalshoek te doen en te overtuigen dat de trajecten op maat zinvol zijn voor medewerkers en bevolking. Het Huis van het Nederlands houdt zich een klein beetje weg van de politieke, ideologische discussie, want de spreker vreest dat de besturen kunnen worden kwijtgeraakt als ze vanuit een te politieke opstelling worden benaderd. De spreker wil resultaat halen, wil verandering en verbetering zien. Vandaar dat er goed moet worden nagedacht op welke manier naar de besturen moet worden toegestapt. In 2019 en 2020 was het moeilijk om de geplande acties uit te voeren. Alles heeft stilgelegen, maar nu is men bezig met een nieuw communicatieplan voor de lokale besturen.

De heer Peter Joling zegt dat het klopt wat de heer Patrick Manghelinckx zei. Als het Huis bij tweetalige lokale of gewestelijke diensten binnengeraakt, ziet men veel goede wil en kunnen veel concrete acties worden opgezet. Een belangrijke uitdaging is om het aanbod op een goede, transparante en toegankelijke manier bij de lokale besturen aan te brengen. Tijdens de Maand van het Nederlands eind 2019 waren er positieve reacties van 9 gemeenten die belangstelling hadden om aan het project mee te doen. De bedoeling van die maand was vooral om meer naambekendheid aan het Huis van het Nederlands te geven bij de lokale besturen en de aanzet te geven voor ons taalbeleidstraject, wat het meer structurele verhaal is waar daarnet naar werd gevraagd.

Het is altijd de ambitie geweest om met organisaties een taalbeleidstraject te lopen. Regelmatig botst men evenwel op een puur ambtelijk probleem, namelijk dat de diensten, en in het bijzonder de personeelsdiensten, niet in staat zijn om het project mee te dragen. Het ontbreken van een taalverantwoordelijke is een belangrijk knelpunt. De gesprekken die met gemeenten werden gevoerd in het kader van de Maand van het Nederlands hebben jammer genoeg niet allemaal in concrete taalbeleidstrajecten geresulteerd, voor een groot stuk omdat de

personeelsdienst al andere projecten op tafel had liggen en niet meer voldoende draagkracht had om ook het project mee te trekken.

Het Huis van het Nederlands probeert dan ook om het aanbod voor de lokale besturen constant onder de loep te houden om te zien of het wel voldoende aantrekkelijk en toegankelijk is. In dat verband werd dit jaar in de overeenkomst met de VGC voorgesteld om het aanbod van taalbeleidstrajecten wat meer te diversifiëren en via 3 sporen te werken.

Het 1ste spoor is vooral een marketingverhaal, waarbij het Huis een Week of Maand van het Nederlands in een lokaal bestuur organiseert met een beperkt aantal acties om het taalbewustzijn aan te wakkeren. Dat is niet het instrument met de grootste impact op lange termijn, maar het kan een instap zijn om het gesprek met het lokale bestuur te openen en om eventueel een lijn met bepaalde diensten open te zetten.

Het 2de spoor is om, net zoals voor de rusthuizen, een aanbod van geïntegreerd leren voor de lokale besturen uit te werken, namelijk lessen gecombineerd met oefeningen op de werkvloer. Daar wordt al aan gewerkt. Uit het proefproject in Anderlecht blijkt dat dit goede resultaten oplevert en op lokaal vlak veel goesting creëert om daarmee aan de slag te gaan.

Het 3de spoor tot slot, is het taalbeleidstraject, dat nog altijd de doelstelling en ambitie is. Dat houdt in dat op basis van analyses samen met de gemeente structurele keuzes worden gemaakt en hoe een aantal taalacties in de organisatie kunnen worden ingebed en ervoor kan worden gezorgd dat die op lange termijn blijven draaien.

Over de jaren heen werden al met meerdere lokale besturen en gewestelijke overheidsdiensten taalbeleidstrajecten gelopen. Waar een aanspreekpunt was, konden taallessen, oefenkansen, conversatietafels en zelfs zomerscholen worden georganiseerd en aan resultaten worden gewerkt. Wanneer medewerkers aan hun Nederlands werken door lessen te volgen en oefenkansen bij te wonen, heeft dit ook een positief effect op hun ervaring. Ze schatten hun capaciteiten op het vlak van het Nederlands beter in en durven meer Nederlands te spreken, ook al is dat nog niet perfect.

Selor kan soms een knelpunt zijn, maar tegelijk is het ook een belangrijke motivator voor medewerkers van lokale besturen om aan hun Nederlands te werken. De uitdaging voor het Huis van het Nederlands is hoe op basis van Selor een verhaal kan worden gemaakt dat meer toegespitst is op de noden op de werkvloer, want het is een vrij algemeen kader met specifieke doelstellingen, terwijl liever aan de slag wordt gegaan met taalprofielen en taallessen op maat van de werkvloer om een geïntegreerde aanpak voor te stellen.

Het Huis probeert haar naambekendheid bij de lokale besturen te vergroten via acties als de Maand van het Nederlands. Die actie heeft goed gewerkt bij de lokale besturen. Bij de gewestelijke en bicommunautaire diensten is er al meer bekendheid, vooral dankzij de samenwerking op het terrein en de goede ervaringen die zo zijn opgebouwd.

De heer Patrick Manghelinckx zegt dat mensen op 2 manieren worden opgevolgd. Ten eerste, trachten de leerkrachten in de lessen de cursisten te overtuigen om hun Nederlands op andere momenten en plekken te oefenen. Dat oefenen is heel belangrijk, want zodra iemand in een oefenkans of conversatietafel stapt, komt er een soort van opvolging en gedeelde samenleving, aangezien het om 5 tot 8 mensen uit verschillende hoeken gaat bij wie het Nederlands de

gemeenschappelijke deler is waarin ze gesprekken over bepaalde thema's voeren. Dat creëert binding, ook met de Nederlandstalige vrijwilligers die de mensen coachen.

Ten tweede, gebeurt het wel vaker dat mensen die afhaken of op een bepaald moment met een cursus stoppen, later opnieuw contact opnemen met het Huis van het Nederlands of met het CVO om zich opnieuw in te schrijven.

Het Huis van het Nederlands biedt geen individuele trajectbegeleiding aan, zoals in de opleidingssector, waar de persoon na de opleiding soms nog een half jaar door een trajectbegeleider verder wordt gecoacht om te zien of die persoon de juiste weg naar de arbeidsmarkt vindt. Daar is geen tijd en zijn er geen middelen voor. Heel vaak worden zulke trajecten betaald binnen bepaalde *tenders* of opdrachten van de VDAB of ESF. Het Huis zet evenwel massaal in op de oefenkanalen, die de link leggen van onderwijs naar het hele brede Nederlandstalige socio-culturele netwerk in Brussel.

De slaagkansen vallen iets minder onder de machtssfeer. Dat is eerder een verhaal van het CVO, van de onderwijsmensen zelf. Als Brussel met Gent en Antwerpen wordt vergeleken, zijn de verschillen minder groot dan wanneer we Brussel met heel Vlaanderen vergelijken. Het Huis zorgt er vooral voor dat mensen op basis van een goed taalprofiel op het juiste niveau instappen. Daarna is het aan de leerkrachten en aan de scholen om ervoor te zorgen dat zij hun traject doorlopen.

Er wordt heel erg uitgekeken naar de resultaten van het onderzoek over de redenen waarom mensen afhaken. Het is interessant om te weten of het om een verhuissituatie gaat, de schoolcontext zelf (de klas of de leerkracht), financiële problemen, te weinig tijd enzovoort.

Het is de ambitie van het Huis van het Nederlands om nog te groeien, maar die groei is natuurlijk ook afhankelijk van de middelen waarover het beschikt. De spreker denkt dat hier en daar efficiëntiewinsten kunnen worden gemaakt en dingen kunnen worden verbeterd. Tegenwoordig gebeuren de inschrijving en het intakegesprek meer en meer online. De kandidaten hoeven daarvoor niet langer naar het Huis van het Nederlands te komen. Sommige personen komen evenwel niet opdagen. Als het om een fysieke afspraak gaat, kan iemand anders die zit te wachten, wat vroeger worden ontvangen. Als het om een digitale afspraak gaat, is men evenwel een half uur kwijt. Af en toe maken de diensten dan overuren, maar dat kan niet blijven duren. Het proces kan efficiënter.

De spreker betreurt dat het aantal gesprekken per consultant gezakt is door de digitalisering van het proces. Doel blijft om evenveel mensen te bereiken. De CVO's en het Centrum voor Basiseducatie, dat de grootste daling liet optekenen, voeren de druk op om de instroom van cursisten te vergroten. Dankzij de *open end* financiering zit op die instroom geen rem.

CVO's die op tijd weten wat de vraag is, kunnen hun aanbod vormgeven. Samen met Vlaanderen heeft het Huis van het Nederlands daarom een nieuw instrument ontwikkeld. Sinds een jaar of 2 is het behoefteplan beschikbaar, waarmee vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd. Op het Brussels NT2-overleg wordt besproken welk type cursussen nodig is, opdat het aanbod steeds kan worden bijgestuurd.

Het beperkte budget staat de groei van het aanbod in de weg. Voor gemeentelijk en gewestelijk taalbeleid heeft de VGC 79.000 euro uitgetrokken, i.e. slechts 1 voltijds equivalent aan werkingsmiddelen. Dankzij het vijfjarenperspectief kan het Huis van het Nederlands gelukkig wel een langetermijnstrategie uitstippelen.

Het probleem met de ICT-uitwisselingen speelt zich af buiten het bevoegdheidspakket van het Huis. De uitwisseling loopt overigens niet enkel tussen Brussel en Vlaanderen wel eens mank, maar ook binnen Vlaanderen zelf. Actiris, het inburgeringssysteem KBI Connect en het onderwijssysteem Da Vinci moeten allemaal op elkaar worden afgestemd. Gedurende 1 jaar heeft het Huis gewerkt aan een vlottere communicatie tussen bepaalde velden en aan een betere opvolging van *blended learning*.

Het juridische aspect wordt geregeld door de samenwerkingsovereenkomst tussen de overheden. De betrokken agentschappen en het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) zullen de mogelijke uitwisseling van gegevens tussen RSZ-instellingen en niet-RSZ-instellingen bestuderen. De Gegevensbeschermingsautoriteit zal er zich ook over moeten uitspreken.

Met de VGC-middelen die het ontvangt, ondersteunt het Huis van het Nederlands Nederlandstalige kinderdagverblijven die aangesloten zijn bij Kind en Gezin, legt **de heer Peter Jolling** uit. De erkenning van de verblijven is een taak voor Kind en Gezin, terwijl het Huis op de werkvloer nagaat hoe het Nederlands van de werknemers versterkt kan worden.

De spreker beaamt het belang van lessen Nederlands voor ouders. Taalpromotie in het lager onderwijs en in de kinderdagverblijven gaat hand in hand met ouders informeren over oefenkansen.

Voor elk taalbeleidstraject worden hoofddoelstellingen vastgelegd. De betrokken organisatie moet bv. een taalbeleidsplan uitstippelen. Er moeten efficiënte taalacties worden opgezet en het Huis moet een taalverantwoordelijke opleiden. Voor elk van die doelen is een norm vastgelegd. De concrete impact van het behalen van de doelstellingen is helaas echter moeilijk af te bakenen.

Private personen kunnen sowieso bij het Huis terecht voor taallessen en oefenkansen. Het Huis heeft echter een open aanbod, wat betekent dat alle rechtspersonen welkom zijn. De focus ligt op gewestelijke en gemeentelijke overheidsdiensten. Dienstverlening aan commerciële organisaties heeft in het verleden ook al plaatsgevonden.

Het prijsbeleid is afgestemd met de VGC. Het Huis hanteert een eenheidsprijs die afhangt van de omvang van de organisatie. De spreker drukt de ambitie uit om in het kader van de diversifiëring van het aanbod meer op maat te werken voor commerciële bedrijven en non-profitbedrijven. Het financiële plaatje zal dan wel eerst bestudeerd moeten worden.

De heer Patrick Manghelinckx vult aan dat dienstverlening aan commerciële bedrijven buiten de subsidie-enveloppe valt. De subsidies worden namelijk gebruikt om lessen te organiseren voor overheidsmedewerkers en medewerkers uit de social-profitsector.

Momenteel ligt de prijs vast op 50 euro per uur. In de praktijk kost de begeleiding natuurlijk nog meer aangezien medewerkers niet kunnen werken wanneer ze les volgen. Het werkelijke tarief zou voor commerciële bedrijven absoluut niet interessant zijn. Daarnaast zou het Huis btw-plichtig worden, wat zowel op organisatorisch als op financieel vlak aanpassingen vergt.

De contacten met het Franstalig onderwijs zijn beperkt. Het Huis heeft onvoldoende middelen om daar sterk op in te zetten. Bovendien krijgt taalondersteuning voor ouders in het lager onderwijs voorrang. De spreker wil de komende jaren ook meer aandacht besteden aan jongeren

door de focus van een aantal initiatieven te verleggen. De communicatie zal ook anders aangepakt worden. Deze maatregelen maken deel uit van de overeenkomst met Vlaams minister Benjamin Dalle.

Binnen het Franstalig onderwijs organiseert het Huis momenteel 1 activiteit per maand. De spreker hoopt *Plonge dans le néerlandais*, dat even heeft stilgelegen, binnenkort weer te kunnen opstarten. Tijdens de activiteit beleven Franstalige schoolkinderen het Nederlands in de stad. Ze spelen een spel, volgen een zoektocht door de stad en ontdekken de instellingen waar het Nederlands een sleutelrol in speelt, zoals Muntpunt. Achteraf krijgen de kinderen in het Huis van het Nederlands een prijs. Als er middelen zouden vrijkomen om dit initiatief uit te breiden, kan het Huis er een voltijdse medewerker aan verbinden. Momenteel kan het Huis zo'n uitbreiding echter niet bolwerken.

De spreker stelt vast dat Franstalige organisaties geïnteresseerd zijn in uitwisseling en ervoor open staan om cursisten civiele testen te laten afleggen. Helaas legden cursisten die aan Franstalige kant waren afgestudeerd, in het kader van een proefproject geen goede civiele testen af. Hoewel dus ook de Franstaligen op zoek zijn naar nieuwe initiatieven, liggen de prioriteiten vast in allerlei overeenkomsten.

Het doel van taaltesten voor ouders is om hun mondelinge vaardigheid en luistervaardigheid naar het B2-niveau van het Europees Referentiekader te tillen. Die afspraak is vastgelegd met het Lokaal Onderwijsplatform Brussel en Agoria. Bestaande testen werden aangepast aan de schoolse context.

De informatie op de website is niet volledig. De spreker overweegt om een proefopzetting te creëren, zodat mensen kunnen zien hoe de tests verlopen.

De beoordelingsnormen worden strikt toegepast. Bij twijfel wordt de mening van een andere examinator gevraagd. Een kwart van de kandidaten slaagt niet voor de B2-test, maar dat niveau is dan ook niet laag. Ouders reageren soms emotioneel als blijkt dat ze niet geslaagd zijn, want dan valt hun kind niet onder de voorrangsregeling in het Nederlandstalig onderwijs. Medewerkers van het Huis incasseren de gevolgen van het beleid dat door het departement Onderwijs is uitgestippeld. Verandering zal dus uit die hoek moeten komen.

De spreker moet het antwoord schuldig blijven op de vraag van mevrouw Annabel Tavernier met betrekking tot het onderscheid met de kinderdagverblijven.

De verslaggevers,
Els ROCHETTE
Annabel TAVERNIER

De voorzitters,
Els AMPE
Fouad AHIDAR